

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
i stoip. peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglasov
nad 45 mm višine
po 2 D, 3 D, 4 D, 5 D,
v uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
o. Pr. večim o.
naročili popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjenost
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Ljubljana
Račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inštalacijo, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Delovni program vlade, naroda, države

Iste krepke poteze, ki se jim pozna roka, katera vodi neomajno k postavljenemu cilju, so začetane v enindvajsetega tega meseca objavljenem delovnem programu vlade kakor so vdolbene v kraljevem manifestu od šestega januarja. Delovni program vlade je prva etapa na poti k reformi vsega našega ustavnega in upravnega življenja, da se zgradijo, oziroma poglobijo državni temelji, na katerih se bo mogla prav razvijati do one notranje moči in zunanje položaja, ki ji gre. Sicer je bilo že sedanje še ne trimesečno delo vlade naravno usmerjeno v tem pravcu in so se storili že jako važni začetki, vendar nam šele razgrnitev vsega delovnega načrta v medsebojni zvezi posameznih delov nudi jasen vpogled v začetno celoto in daje vladajočim samim ono oporo javnosti, ki je na tem delu interesirana in mu s svojim moralnim odobravanjem in solidariziranjem more dati le najkrepkejšo pobudo za vztrajno in dosledno izvajanje.

V delovnem programu vlade so pač najbolj važne gospodarske in finančne smernice in nove tendence glede uprave. Reči moramo, da so v tem oziru od sedanje vlade začetni pravci edino pravi in srečni. Gotovo je, da so stabilizacija dinarja z uvedbo zlate valute, reorganizacija državnega računovodstva, sprememba zakona o glavni kontroli, reforma celotnega sistema posrednih davkov, taks in trošarin, generalna revizija carinske tarife v svrhu zaščitenja domače proizvodnje in vseobsežna racionalna štednja glede vseh državnih izdatkov one edine podlage, na katerih je mogoča zdrava finančna politika, ki misli in dela dalekovidno in velikopotezno v bodočnost. Ta finančna politika ne bo omogočila potem samo potrebne upravne reforme v vseh državnih resorih, nego bo tudi pospeševala razvoj zdrave industrijske in trgovinske politike na eni ter pomagala povzdigniti našo poljedelsko proizvodnjo na drugi strani. V tem oziru nahajamo v delovnem programu vlade g. Pere Živkoviča zavod za pospeševanje zunanje trgovine, izpopolnitev mreže trgovinskih pogodb, ustanovitev zavoda za pospeševanje industrije in obrti, uzakonjenje obrtniškega zakona za vso državo in več zakonov, ki imajo urediti poslovanje bank, zaščititi vlagatelje, omejiti obrestno mero pri hipotekarnih bankah, dalje pospešiti tujski promet. Kar pa tiče poljedelstva, hoče vlada posvetiti največjo pozornost strokovni vzgoji kmeta, kar je brezdvoma najvažnejše in brez česar ostanejo vse reforme iluzorne — potem hoče sedanjo direkcijsko poljedelskih kreditov preosnovati v banko tako, da se bo kmetiskemu prebivalstvu osigural cenen kredit; v pogledu izvoza pa se bodo ukinile vse izvozne carine na naše proizvode, znižale uvozne carine za kmetijske potrebščine in dosledno temu principu dovoljevale olajšave pri uvozu industrijskih izdelkov samo onim državam, ki bodo nudile nam odgovarjajoče olajšave za naš poljedelski izvoz.

Kakor se je vladi posrečilo na ta način srečno spraviti v soglasje interese industrijske in agrarne produkcije, tako ima v svojem načrtu glede svojega socialnopolitičnega dela razsodišča za reševanje kolektivnih sporov in pogodb med delavci in delodajalci, kar se mora v principu le pozdraviti. Vlada hoče tudi delavskozaščitne in zavarovalne institucije ter zbornice poenostaviti tako, da bi se na podlagi bolj štedljivega sistema v tem oziru moglo omogočiti zavarovanje za slučaj invaliditete in starosti. To so principi- elne osnove, ki kažejo, da se socialnoreformna in socialnonapredna smer socialnopolitične zakonodaje nikakor ne misli izpremeniti. V tem smislu se sme tudi pričakovati reforma invalidskega zakona in ureditev izseljeništv v blagor zaščite potrebnih, kakor to vladni delovni program tudi napoveduje.

Nič menj niso važne smernice, katere si je postavila vlada z ozirom na racionalno eksploatacijo naših gozdnih bogastev, pozodovanje goličav, nov zakon o ureditvi hudournikov, zaščito male in srednje gozdne industrije in nov zakon o občinskih gozdovih. Rudarski resor pa namerava poleg odstranitve birokratizma v državni rudarski upravi polagoma izvesti komercializacijo državnih rudnikov in postaviti naše rudarstvo sploh na novo podlago potom novega rudarskega zakona in prepotrebne reforme zavarovanja rudarskih delavcev. Ves ta veliki gospodarski program vlade se smotreno zaključuje z izenačenjem celokupne gradbene zakonodaje, novim cestnim zakonom za celo državo in obnovo držav-

Tajinstven atentat v Zagrebu

Sinoči je bil zahrbtno umorjen Toni Šlegel, ravnatelj Jugo-štampe - Atentatorja pobegnila - Zagonetno ozadje zločina

Zagreb, 23. marca. (Tel. »Slov.«) Sinoči točno ob 8.15 je bil na zahrbtnen način umorjen Toni Šlegel, predsednik in ravnatelj časnikarskega podjetja »Jugoštampa«, ki med drugimi izdaja znani in najbolj razširjeni hrvaški dnevnik »Novosti«.

Toni Šlegel je bil do 8 v tiskarni, kjer se je dobro razpoloženo razgovarjal z uredniki in stavci, nakar se je z avtotaksijem odpeljal na svoje stanovanje. Stanuje na koncu Prilaza Juraja Deželiča, blizu Južnega kolodvora. Ko je odpiral vrata palače št. 85, sta se iz temnega kota nenadoma izvil dve osebi. Močnejši od njiju, krepak in visok človek, oblečen v rumenkasto, usnjato suknjo, je iz daljine poldruga metra sigurno streljal in že s prvim strelom smrtno zadell nesrečnega Šlegla. Prestrelil mu je tako zvano veno pulmonis.

Toni Šlegel je takoj omahnil in se z besedami:

»Ubiše me!«

zrušil na kamenita vežna tla. Na strel so takoj prihiteli nekateri sostanovalci, ki so Šlegla dvignili in prenesli na njegovo stanovanje v prvem nadstropju. Takoj je prihitel tudi v bližini stanujoči mestni zdravnik dr. Kamilo Far-kaš, ki pa ni mogel nuditi nobene pomoči več.

Agonija je trajala eno uro. Ne da bi se le za en trenutek osvestil, je ob 9.15 izdihnil.

Ko je padel strel, se šofer še ni odpeljal. Bil je to neki mlad človek, ki pa je kljub temu takoj skočil in poletel na napadalca.

Zasledoval ju je do »Ciglane« v neposredno bližino kolodvorskih objektov. Tu sta se atentatorja vstavela, naperila nanj revolverje ter mu zagrozila s takojšnjo smrtjo, če se takoj ne vrne.

Mladenec se je ustrašil in atentatorja sta v temni noči izginila.

Tudi policija je kmalu po atentatu prispe- la na lice mesta. Pod vodstvom policijskega ravnatelja dr. Vragoviča je uvedla obsežno preiskavo. Vse policijske in bližnje orožniške postaje so bile nujno alarmirane in jim je dan točen opis obeh atentatorjev.

Po izjavi, ki so jo dale vodilne osebe, ki vodijo preiskavo. Vašemu dopisniku, se je na- dejati, da bo atentatorja lahko izslediti. Znan je točen opis obeh. Poleg tega ima policija še druge indicije.

Pokojnik je zadnje čase dobival preteča pisma, ki jih je pokazal tudi svojim prijateljem.

Kakor blisk se je ta vest razširila po Zagrebu. Najbolj neverjetne in kontradiktorne kombinacije krožijo o tem, kdo naj bi bil in- spirator in kakšni so motivi temu strašnemu dejanju.

Politični? Pokojnik je igral važno vlogo v našem javnem življenju. Vendar pa ni imel na- sprotnikov, ki bi segli po orožju. Zato se po- leg tega opozarja na eventualne motive, ki bi bili v zvezi s pokojnikovim intimnim življenjem.

Zaenkrat leži nad tem zločinom tajinstve- nost in tema.

* * *

Kakor je v tajinstvenost zavil atentat, tako je tudi oseba pokojnikova v gotovi meri bila obdana z neko čudno, mnogokrat nerazum- ljivo nepristopnostjo. Krožile so o Toni Šleglu, o njegovem življenju in delovanju raznovrstne, deloma fantastične verzije.

Bil je rojen 1. 1878. v Našicah kot sin upravnika tamkajšnjih veleposestev Šlegla, ki je bil poročen z grofico Wurmbrandt, ki je bila potomka ene najuglednejših plemiških rodbin.

Svojo prvo mladostno vzgojo je dobil v dija- škinih konviktih. Gimnazijo je končal v Slavonski Požegi, na kar je študiral in dokončal teološke nauke v Incmestu.

Bil je najprej nekaj časa duhovnik na av- strijskem dvoru, pozneje vojni kurat v Belo- varu. Nekako 1904. pa je prestopil radi ženitve v protestantovsko vero, se preselil v Zagreb in se popolnoma posvetil političnemu časnikařtvu.

Najpreje je sodeloval pri »Hrvatskem (po- zneje jugoslovanskem) Pokretu«. Pozneje usta- novil svoj list »Male Novine«, ki so ravno ne- davno zopet pričele izhajati, l. 1917. pa je pre- vzel »Agrarmer Tagblatt«, katerega lastnik je po vojni tudi postal. Bil je spreten časnikař, še boljši organizator in je osnoval veliko podje- tje »Jugoštampa«.

V zadnjih letih je igral važno vlogo pri raznih političnih akcijah. Nedavno so se poja- vile vesti, da bo postal državni podtajnik in vodja naših uradnih časnikarskih ustanov, ka- tere vesti pa je sam najodločnejše demantiral.

V občevanju s časnikarskimi tovariši je bil izredno finih, res aristokratskih manir. Bil je prijeten družabnik in med časnikarji je imel same prijatelje, ne glede na njihovo pripadnost. Vsekakor je bil šele na začetku svoje višje ka- rijere, ki mu jo je presekala zločinska roka

*

Belgrad, 23. marca. (Tel. »Slov.«) Vest o atentatu na Toni Šlegla je tukaj vzbudila ve- liko senzacijo, ker je bil pokojnik dobro znana oseba v vseh krogih. V notranjem ministrstvu so se takoj zbrali mnogi ministri in se infor- mirali o podrobnostih tega zločina. Mnogo se ugiba o motivih. Uredništva so z lepaki takoj razširila vest, ki je napravila najgloblji utis.

Vprašanje uradniškega zakona

Splošni uradniški zakon bo le okvirjen - Za vsako ministrstvo poseben uradniški zakon

Belgrad, 22. marca. (Tel. »Slov.«) Pravo- sodno ministrstvo je sicer napovedalo revizijo uradniškega zakona, vendar se računa, da se bo polagala glavna važnost na zakone, ki ure- jajo službeno razmerje uradništva v posamez- nih ministrstvih. Skupni zakon bo morda dolo- čeval le neka splošna pravila. Glavni bodo za- koni, ki jih bodo posamezna ministrstva izdala za svoje uradništvo.

Sodniki, državni pravdniki in odvetniki že imajo svoj zakon. Enako tudi učitelji. V pro- svetnem ministrstvu je pripravljen zakon o profesorjih, ki naj bi po prvotnih namerah stopil dne 1. 4. v veljavo. Profesorji bodo ime- li poseben položaj.

Pozornost vzbuja, da je notranje minist- rstvo napovedalo, da bodo upravni uradniki tega resora dobili analogno sodnikom posebne doklade. Velik in številni stan železniškega uradništva vseh vrst in kategorij bo dobil enak specialni zakon od prometnega mini- strstva.

Glede drugih ministrstev in njihovega uradništva je njihov položaj enak že urejen, bodisi s posebnimi zakoni ali pravilniki in na- redbami. Iz vsega se vidi, da imamo opravka s posameznimi uradniškimi zakoni.

Splošni uradniški zakon je stopil v ozadje.

Tudi novele v doglednem času ni pričakovati. S tem da bodo ministrstva uredila položaj uradništva sama zase, se hoče ustvariti še ožja zveza upravnih enot. Ko se izvrši preosnova vrhovne državne uprave, naj bo vsako mini- strstvo celota zase.

Vprašanje zdravstvenega pregleda uradnikov

Belgrad, 22. marca. (Tel. »Slov.«) Vrhovni zakonodajni svet je danes obravnaval uredbo, kako naj se določi bolezen pri uradnikih, ki prosijo za pokojnino.

O seji se je izdal ta-le komunike: »VZS je imel sejo od 3.30—5.30. Obravnaval je na- redbo o določitvi zdravstvenega stanja dr- žavnega uradništva in zakon o praznikih. Oba načrta sta bila sprejeta. Zakon o spremembi zakona o državnem svetu in upravnem sodi- šču se je odložil. V imenu zdravstvenega mi- nistrstva je poročal dr. Stojković, v imenu fi- nančnega ministrstva inspektor Božo Miju- šković, v imenu pravosodnega ministra Boža Petrovič. Prihodnja seja bo jutri. Na dnevnem redu je: čl. 101. invalidskega zakona, spre- memba zakona o državnem svetu in uprav- nem sodišču.

Vprašanje redukcije srednjih šol

Belgrad, 22. marca. (Tel. »Slov.«) Glede redukcije srednjih šol na podlagi novega pro- računa je treba poudariti, da je s celotno reor- ganizacijo srednješolske uprave zvezano v prvi vrsti vprašanje selekcije proforskega stanu. Po gimnazijah je polno učnih moči, ki nimajo niti šol, niti kvalifikacije za srednješolskega profesorja, kakor je po zakonu predpisano. Do konca tega šolskega leta bo prosvetno minist- rstvo očistilo ves proforski stan in bodo v pri- hodnjem šolskem letu poučevali le profesorji popolne kvalifikacije. Ta ozir bo zelo meroda- jen pri redukciji gimnazij. Gotovo je, da bodo ostali le tisti zavodi, ki imajo dovolj kvalifi- ciranih profesorjih moči na razpolago. Ni še gotovo, če bo tudi v Sloveniji reduciran kak zavod.

Pouk neobveznih predmetov

Belgrad, 22. marca. (Tel. »Slov.«) Z no- vim proračunskim letom je prosvetni minister ukinil honoriranje neobveznih predmetov, ra- zen petja. V Sloveniji gre za nemščino in ste- nografijo. V teh neobveznih predmetih se bo mogel pouk nadaljevati, če ga bodo profesorji nadaljevali brezplačno oziroma če ga bodo učenci sami plačali.

nega cestnega omrežja na eni ter reformo naš- ega železniškega prometa, ki se bo v vseh svojih panogah racionaliziral in z ozirom na uslužbenca strogo pragmatiziral, na drugi strani.

Ko se postavijo ti gospodarski temelji, se obenem reorganizira, poenostavi in debiro- kratizira celokupna državna uprava. Vrhovna državna uprava se bo reducirala za pet mini- strstev, notranje ministrstvo se popolnoma de- politizira, tudi ustrojstvo vrhovne policijske uprave se modernizira in uredi administrativ- no postopanje, da izigine vsaka sled samovolj- nosti, partizanstva in neobjektivnosti, žalost- na dediščina prejšnjih časov in režimov. Na- ravnost ogromnega pomena pa so reforme za- črtane na justičnem polju: izenačenje celokup- nega formalno in materialnopravnega kazen- skega in državlanskega prava, generalna re-

vizijska sodnega osebja po strokovni in moralni kvalifikaciji, nova uzakonitev ministrske od- govornosti, sestava splošnega državlanskega zakonika za vso državo, zakon o civilnosod- nem postopku, zakon o izvršbi, nadalje zakon glede konkurza in poravnalnega postopanja, glede zaščite kreditnih odnosov, trgovski za- konik in enotni zemljejknjižni zakon.

V pogledu kulturne politike je zamišljeno izenačenje pravopisja in terminologije, zakon o ureditvi ministrstva prosvete, o glavnem prosvetnem svetu, o osnovnih, meščanskih, učiteljskih in srednjih šolah, nadalje enoten univerzitetni zakon, zakon o gledališčih, knjiž- nicah, muzejih, čuvanju starin in zaščiti av- torskega prava, kakor je tudi začetan širok program glede prosvetnega dela med ljud- stvom. Ministrstvo za veroizpovedanja pa ima v načrtu konkordat z Vatikanom, zakon o

pravoslavni cerkvi, o ostalih veroizpovedih v državi in o zakoniti ureditvi njihovih med- sebojnih odnosov.

To je delovni načrt, ki kaže tako široko- poteznost in velike perspektive v bodočnost kakor resnično poznavanje potreb naše drža- ve in naroda ter umenje izbrati sredstva ter določiti pot, po kateri je edino možna popol- na konsolidacija države, dvig njenega ugleda v svetu, zadovoljitev proizvajajočih stanov in delovnega ljudstva, socialen mir in red ter gospodarski napredek vseh slojev.

Ni dvoma, da bodo vsi državljani ne samo lojalno nego i z vso vsmo, soudeležbo in moralnim soglasjem z vsemi silami pomagali k uresničenju delovnega programa, ki ga je začrtala vlada v najpopolnejšem skladu z vi- sokimi domoljubnimi intencijami vladarja!

